

WORDPRESS

KAKO KORISTITI WORDPRESS

(osnovne upute za jednostavno korištenje WordPress CMS-a)

autor: Višeslav Račić, prof, ACE

verzija: v.2.

listopad 2012.

Ove upute služe samo za prikaz osnovne funkcionalnosti WordPress sustava i korištenje istog u svrhu objavljivanja novih članaka i/ili stranica. Upute se **ne smiju** prodavati i mogu se slobodno dijeliti. Ipak **niti jedan** njihov dio (slike, tekst...) **NIJE DOZVOLJENO** koristiti u bilo kakve komercijalne svrhe bez dozvole autora: crabri.webdevelop@gmail.com. Za besplatno korištenje molim da se navede izvor odakle su upute preuzete.

1. UVOD

Statične stranice u pozadini kojih je samo HTML i CSS polako izlaze iz mode. Moderne stranice su dinamičke stranice. **Dinamičke stranice** su one kod kojih se kod svakog novog upita za stranicom stvara nova stranica. Puno je prednosti korištenja takvih stranica. U njihovoј pozadini je neki od programskih jezika: PHP, ASP.NET, a sam sadržaj čuva se u bazama od kojih su najpoznatije: SQL, MySQL i Oracle.

Dok korisnik za izmjenu statičnih stranica morao znati i pravila pisanja HTML koda koji se koristi za izradu (i prikaz) samih stranica, kod dinamičkih stranica izmjene se vrše kroz razne oblike korisničkog sučelja raznih besplatnih **sustava za upravljanje sadržajem** (eng. Content Management System - CMS).

CMS je sustav koji omogućuje upravljanje sadržajem. Povijest CMS sustava praktički nema veze sa webom, no od početka su služili da bi se u određenom kooperacijskom (suradničkom) okruženju moglo lakše skupljati, pohranjivati, obrađivati, pregledavati podatke. Primjenom istih u IT industriji olakšan je rad prilikom upravljanja podatcima. Kroz kvalitetan CMS sustav omogućeno je većem broju korisnika da stvaraju i pohranjuju informacije, objavljaju iste na webu, a da pritom ne moraju poznavati pravila potrebna za izradu samih web stranica. Iako ima raznih CMS sustava, ovo je ipak priča o WordPressu.

1.1. Što je WordPress?

WordPress je besplatan CMS, otvorenog koda (eng. open-source). „*WordPress je nastao 2003. sa malim dijelom koda koji bi poboljšao tipografiju svakodnevnog pisanja i sa manje korisnika nego što možete izbrojiti na prste svojih ruku i nogu. Od tada je izrastao u najvećeg samostalnog blog hosta u svijetu, kojeg koriste milijuni web stranica i kojeg vide deseci milijuna posjetitelja svakog dana.*“¹. Trenutna verzija je 3.4.

U pozadini je podržan PHP-om i MySQL-om. Iako je počeo kao blog sustav, danas se o njemu može govoriti kao o jakom CMS sustavu sa velikim brojem dodataka, widgeta, tema. Trenutno 17% Internet web sjedišta (web site) koristi WordPress sustav², prva iza njega je Joomla koja je tek na 3%, dakle WordPress je daleko najrašireniji sustav. Ako govorimo o websajtovima upogonjenim bilo kakvim CMS-om onda WordPress pokriva preko 55% tržišta.

Lokalizacija na hrvatski jezik počela je 2007. godine. U ovim objašnjenjima rada, koristit će se hrvatski izrazi dok će engleski biti u zagradama. Na slikama koje prate tekst biti će sustav na engleskom jeziku. Općenito, kao što je već rečeno, morate se naviknuti na engleski u informatici.

1.2. Zašto koristiti WordPress?

Zato što je besplatan, jako dobar, strahovito funkcionalan i poprilično jednostavan za korištenje. Jeste li nekad radili u Microsoft Wordu ili OpenOffice Writeru? Onda s WordPressom nećete imati nikakvih problema. Vizualni editor je poprilično jednostavan. Uređivač sadržaja (eng. *content editor*) koji koristi WordPress je TinyMCE.

Budući da je danas osobito važna i promocija samog web sjedišta, postoji nešto što se naziva SEO optimizacija, tj. prilagodba same stranice (ili web sjedišta) kako bi bila što bolje pozicionirana na tražilicama. Iako je pričao o SEO „komplikirana“, kvalitetna stranica prema web standardima je dobar početak za takvo

---

¹ <http://hr.wordpress.org/about/>

² http://w3techs.com/technologies/overview/content_management/all

što. WordPress tu igra dobru ulogu budući je „SEO frendly“ sustav tj. pruža dobru podršku za web standarde.

Osim toga, moguće je podesiti i real-time statistiku kako biste pratili posjećenost vaših stranica, najgledanijih članaka, komentara i sl. Ako još koristite i Google Analytics, nitko sretniji od vas.

1.3. Postoji li kvaka?

U pravilu ne. Sve što se tiče WordPressa sve može biti besplatno: i smještaj stranica (hosting), sam sustav (WordPress) i teme. Besplatnih tema ima jako puno. Ipak ako želite da stranica bude kvalitetna morat ćeće izdvojiti nešto novca i za sam predložak - template (grafički i funkcionalni dio stranica). Pronađite tvrtku koja će napraviti profesionalni i kvalitetni predložak. Koliko će to koštati, ovisi o Vašim željama i tvrtki koju nađete. Jednako tako plaćaju se i neki dodatci. No sve će dakle funkcionirati i bez svega toga.

Ono što biste dodatno mogli platiti, ali nema nikakve veze sa WordPressom je hosting prostor. Osobno nisam preveliki ljubitelj besplatnih prostora. To što su besplatni ima svoju „cijenu“. Jednako tako vaša stranica će morati imati neku web adresu. One se u pravilu dobiju sa kupnjom hosting prostora, no mogu se kupovati i neovisno o njemu. Cijene se različite kod različitih ponuđača.

1.4. Za kraj uvoda

WordPress preuzmite sa: <http://wordpress.org/>

WordPress na hrvatskom preuzmite sa: <http://hr.wordpress.org/>

Za dodatna objašnjenja pogledajte WordPress online priručnik: <http://codex.wordpress.org/>. Ova verzija je istina na engleskom; hrvatski prijevod priručnika se još radi, no ionako u informatici morate znati koristiti engleski jezik.

Ukoliko želite možete na stranici: <http://wordpress.com/> upoznati svoj WordPress blog (stranicu) potpuno besplatno. Istina, adresa će biti **vasadomena.wordpress.org**, no besplatno ima svoju cijenu :-).

Ove upute dostupne su i online na: <http://tutorijal.crabri.net>, te u pdf formatu.

2. KORIŠTENJE WORDPRESS SUSTAVA

Ukoliko ste zakupili domenu i sami odlučili instalirati WordPress, ne morate se bojati. Proces je uistinu jednostavan. Pogledajte malo po Internetu i sigurno ćete naći upute. Ukoliko imate pristup domeni i hostingu putem cPanela velika je vjerljivost da ćete direktno kroz njega moći pokrenuti instalaciju, no i ako nemate takav pristup neće biti prekomplikirano. Trebat ćete WordPress instalacijsku datoteku, bazu podataka i par trenutaka za podesiti sve parametre. No ovdje nećemo pričati o instalaciji.

Pretpostavit ćemo dakle da ste zakupili domenu, prostor, da vam je netko instalirao WordPress i podesio temu, te da vi samo morate početi koristiti sustav. Onaj tko vam je instalirao morao vam je dati i podatke kojima se spajate na sam sustav. Postoji više različitih uloga koje korisnik može imati, o tome malo više kasnije. Ukoliko ste dobili Administratorski pristup sa tim pristupom imate apsolutnu kontrolu svega, cijelog CMS sustava: od podešavanja postavki, dodavanja i mijenjanja sadržaja, instaliranja dodataka i tema. Naravno to nosi i popriličnu odgovornost. Ako nešto ozbiljno zeznate „popravak“ od strane administratora sustava koji je sve i podesio može vas skupo stajati.

2.1. Spajanje na sustav WordPressa

Da biste došli do stranice za spajanje morate koristiti sljedeću adresu: http://www.moja_domena.hr/wp-login.php. Naravno u ovom primjeru umjesto moja_domena ide adresa vaše web stranice.

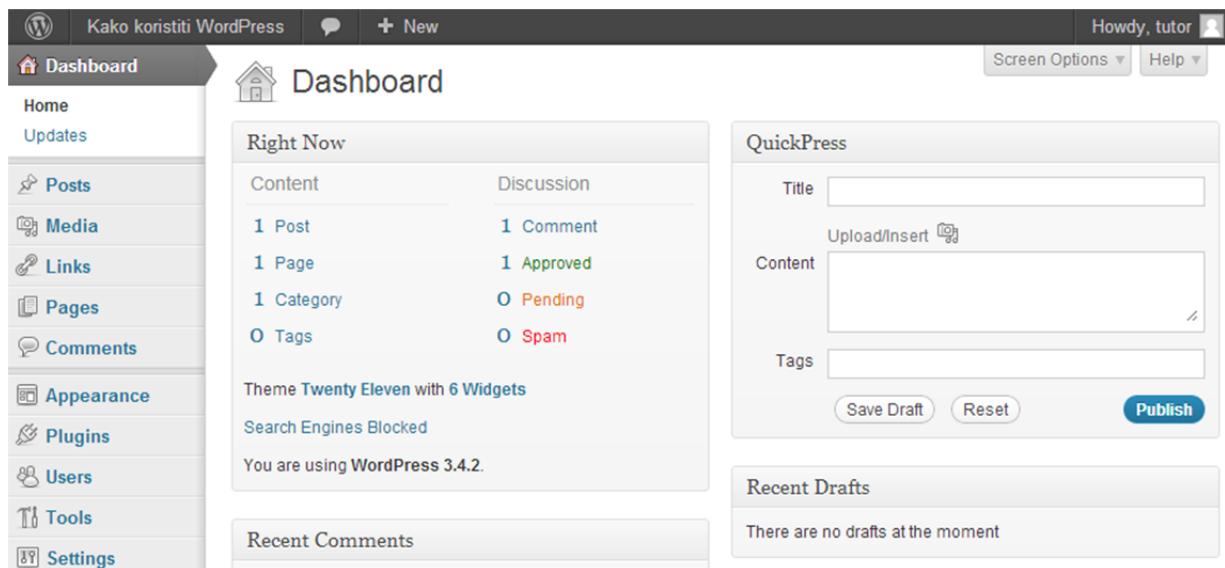

Slika 1. Prozor za prijavu u WordPress

Pojavit će se stranica za unos podataka: **korisničkog imena** (*username*) i **lozinke** (*password*) koje ste dobili. Nakon što ste upisali ispravne podatke i kliknuli na **Prijavi se** (*log in*), dobili ste pristup WordPress - sustavu za upravljanje sadržajem. Na isti način na sustav će se spajati i ostali korisnici koji imaju za to pravo.

2.2. Nadzorna ploča

Nadzorna ploča središnje je mjesto WordPressa. Ukoliko ste vi administrator, dakle osoba s najvećim pravima imate pristup svim dostupnim dijelovima koji većinom nisu dostupni ostalim korisnicima. Pomoću njih možete dodavati nove i uređivati postojeće sadržaje, nadograđivati vašu stranicu dodatcima, alatima, stvarati nove korisnike i još toga. Ovisno o tome što želite dodati na vašem web prostoru odabrat ćete određenu stavku iz izbornika.

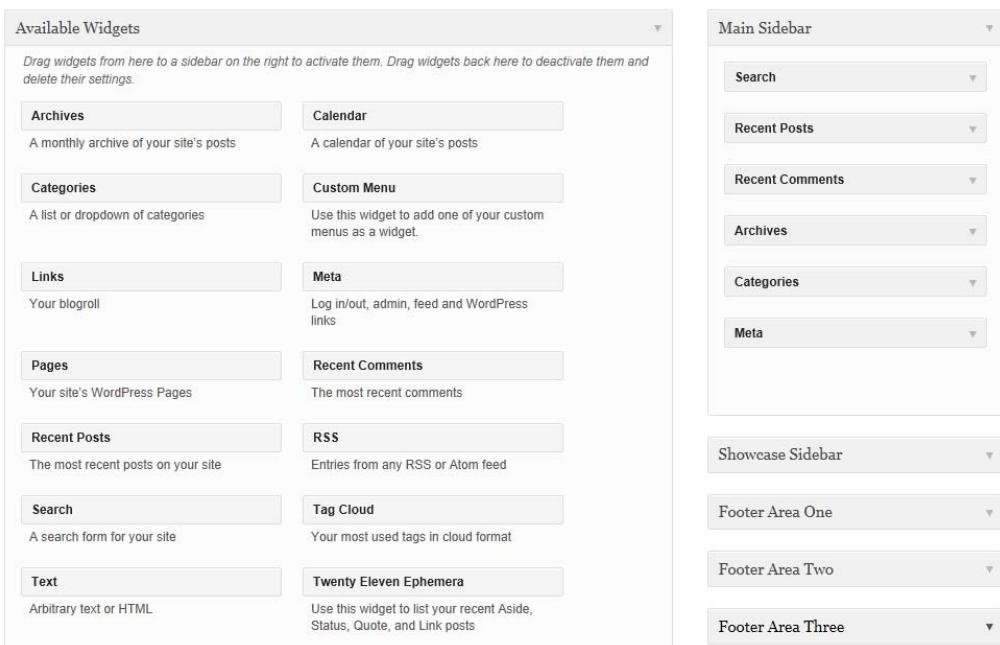
Slika 2. Nadzorna ploča WordPressa

- **Postovi (posts)** – služi za izradu, objavu i izmjenu **članaka** (posts), **kategorija** (categories) i **oznaka** (tags). Svaki novi post automatski se objavljuje i na naslovnoj stranici. Postavljanjem kategorije na članke možete izdvojiti sve članke određene kategorije (na samoj stranici).
- **Media (media)** – koristi se za upravljanje medijskim datotekama (slike, dokumenti, glazbene datoteke...) koje možete dodati u članke ili na stranice. Medijska zbirka (library) sadrži prikaz svih medijskih datoteke koje koristite u vašem sustavu.
- **Poveznice (links)** – koristi se za upravljanje poveznicama (linkovima) prema drugim web sjedištima (sajtovima). Osim pregleda postojećih i dodavanja novih poveznica, možete ih i kategorizirati.
- **Stranice (pages)** - stranice su „statični“ dijelovi. Najčešće se koriste za sadržaje koji se rijetko mijenjaju, poput stranice kontakta, stranice „o nama“ i sl. Stranice se mogu povezati sa izbornikom, no na stranicama se ne objavljaju novi članci kao što je to u slučaju sa naslovnom stranicom.
- **Komentari (comments)** – služi za upravljanje komentarima ukoliko ste omogućili ostavljanje komentara. Ukoliko ste podesili da vi morate odobriti komentar, to ćete isto činiti kroz ovo sučelje.
- **Izgled (appearance)** – koristi se za upravljanje izgledom same stranice (temom koju koristite). Kroz ovaj dio možete mijenjati **teme** (themes), dodavati **programčice** (widgets), uređivati **izbornike** (menus), uređivati **zaglavlje** (header) i **pozadinu** (background). Stavka **uređivač** (editor) omogućuje vam, ukoliko poznajete pravila pisanja HTML-a, CSS-a i PHP-a da sami pišući kod uredite svoju stranicu.
  - **Teme** su vizualni dio vaše stranice. Kao što je ranije rečeno, postoji mnoštvo besplatnih tema koje možete preuzeti sa Interneta, a isto možete napraviti i kroz ovaj izbornik.

Ove upute služe samo za prikaz osnovne funkcionalnosti WordPress sustava i korištenje istog u svrhu objavljivanja novih članaka i/ili stranica. Upute se ne smiju prodavati i mogu se slobodno dijeliti. Ipak niti jedan njihov dio (slike, tekst...) NIJE DOZVOLJENO koristiti u bilo kakve komercijalne svrhe bez dozvole autora: craibri.webdevelop@gmail.com. Za besplatno korištenje molim da se navede izvor odakle su upute preuzete.

Preuzetu temu zatim instalirate i aktivirate. Ista stvar je i sa temama koje ste kupili. Unutar sustava možete imati puno tema te ih paliti po vašoj želji. Ipak, pripazite: NE podržavaju sve teme iste opcije osobito sidebarove (lijevi, desni, gornji, donji i ine prostore za programčice)

- **Izbornici** se kreiraju automatski ovisno o temi koju koristite. Stavke unutar izbornika možete povezati sa stranicama i člancima.
- **Widgets** su pomoći programčići koji se postavljaju u pomoći stupac (sidebar) unutar Wordpressa. Neki su sastavni dio sustava (arhiva, kalendar, kategorije, meta, najnoviji komentari, najnoviji postovi, oblak oznaka, poveznice, pretraži, RSS, stranice...), a još ih mnogo možete preuzeti na Internetu. Novi programčić u željeni sidebar povlačite iz lijevog popisa metodom povuci – pusti u desni dio gdje se nalaze sidebari u koje ih smještate. Povlačeći u suprotnom smjeru možete ih ukloniti. Nemaju sve teme jednake sidebarne, tako da ćeće promjenom teme morati ponovno postavljati widgete. Ovi programčići omogućavaju razne funkcionalnosti samog sustava (i vaše stranice) bez da znate išta o programiranju ili o izradi web stranica.

Slika 3. Widgeti – pomoći programčići

- **Dodatci (plugins)** – omogućavaju povećanje funkcionalnosti samog WordPressa. Kroz ovaj izbornik možete upravljati postojećim dodatci, dodati nove ili ponovno ukoliko znate programirati korištenjem uređivača (editora) sami promijeniti određena svojstva. Postoji uistinu mnoštvo dodataka koje možete preuzeti sa Interneta, štoviše možete ih preuzeti i kroz sam WordPress sustav. Nakon instalacije potrebno ih je aktivirati, a većinu i dodatno editirati (podesiti). Ukoliko vam se neki ne svidi jednostavno ga možete deaktivirati, ali i u potpunosti obrisati.

Naravno budući da je to program koji utječe i na podatke na vašoj stranici (u vašoj bazi) instalacijom „nesigurnog“ dodatka ponekad može doći i do manje ili veće štete na računalu. Preporuka je da proučite što želite dodati. Naravno uvijek možete pitati i onoga tko se brine o vašem sustavu da vas savjetuje. Jednako tako neki su dodatci besplatni, a neke ćeće morati platiti ukoliko ih želite koristiti, no znanje košta. Možete probati sami napraviti jedan plugin :-).

- **Korisnici (users)** – donosi popis registriranih korisnika te omogućuje dodavanje novih ili izmjenu postojećih. Kroz ovaj sustav možete korisnicima postaviti i uloge.
- **Alati (tools)** – donosi alate koji su korisni za rad unutar i izvan sustava
- **Postavke (settings)** – omogućavaju mijenjanje postavki vašeg sustava
  - **Općenito (general)** – kroz ovaj dio možete podesiti naziv vaše stranice (site title), slogan (tagline), postavke datuma i vremena, dozvoliti da se svatko može učlaniti (kao preplatnik)
  - **Pisanje (writing)** – donosi postavke vezane uz uređivanje posta i/ili stranice poput veličine polja za pisanje, prepostavljene kategorije,..
  - **Čitanje (reading)** – ovdje možete podesiti prikaz sadržaja kako ga vidi korisnik. Možete postaviti da se na naslovnicu prikazuju najnoviji članci ili da se otvori neka statična stranica; možete podesiti broj članaka na stranici i odabrati želite li da se prikažu u sažetom ili punom tekstu
  - **Rasprava (discussion)** – omogućava podešavanje dodatnih postavki vezanih uz komentare
  - **Media (media)** – omogućava da podesite prepostavljene veličine slike
  - **Privatnost (privacy)** – omogućava da dozvolite tražilicama da pristupaju vašem web sjedištu (stranici). Ukoliko želite da stranica bude dostupna bilo bi dobro uključiti ovu opciju.
  - **Stalne veze (permalinks)** – koristeći ovaj izbornik možete podesiti izgled URL adrese za vaše stalne veze i arhive (stranice, članke...). WordPress je podešen tako da automatski koristi web URL-e („adrese web stranica“) koji sadrže upitnike, brojke i razne druge znakove npr. http://www.moja_domena.hr/?p=23, no takva adresa teško je pamtljiva, a nije dobra niti za SEO. Korištenjem neke od ostalih opcija dostupnih kroz ovaj izbornik možete poboljšati izgled, ali i upotrebljivost te kompatibilnost samih poveznica.

2.3. Korisničke uloge u Wordpressu

Unutar WordPressa, korisnicima mogu biti dodijeljene razne uloge (prava):

- **Administrator (Admin)** – glavna uloga. Vlasnik ove uloge može raditi što god želi sa sustavom. No upravo zbog toga administrator treba biti samo jedna osoba koja za samu stranicu i odgovara.
- **Urednik (Editor)** – osoba može pisati i objavljivati svoje članke, no može otvarati i mijenjati postojeće članke u svrhu uređivanja, valjda je to i smisao toga što je osoba urednik ☺. Ova osoba može npr, ispravljati greške u tekstovima ili ih dorađivati i sl.
- **Autor (Author)** – osoba s ovim pravima, može napisati članak i objaviti ga. Budući da osoba sama može objaviti članak bez vaše dozvole, dobro je da uistinu vjerujete toj osobi
- **Suradnik (Contributor)** – je osoba koja može napisati članak ali ga ne može objaviti. Taj njegov članak vi možete potvrditi (prihvati) ili odbiti.
- **Pretplatnik (Subscriber)** – ukoliko ste dozvolili da se bilo tko može registrirati na vašoj stranici, što je osobito dobro ako planirate dozvoliti komentiranje tj. dobro je da smo registrirani korisnici mogu komentirati članke, onda je ovo upravo takva uloga. Osoba nema nikakva prava mijenjanja sadržaja na samoj stranici.

Ove upute služe samo za prikaz osnovne funkcionalnosti WordPress sustava i korištenje istog u svrhu objavljivanja novih članaka i/ili stranica. Upute se **ne smiju** prodavati i mogu se slobodno dijeliti. Ipak **niti jedan** njihov dio (slike, tekst...) **NIJE DOZVOLJENO** koristiti u bilo kakve komercijalne svrhe bez dozvole autora: craibri.webdevelop@gmail.com. Za besplatno korištenje molim da se navede izvor odakle su upute preuzete.

2.4. Dodavanje novih sadržaja

WordPress ima dva glavna tipa sadržaja:

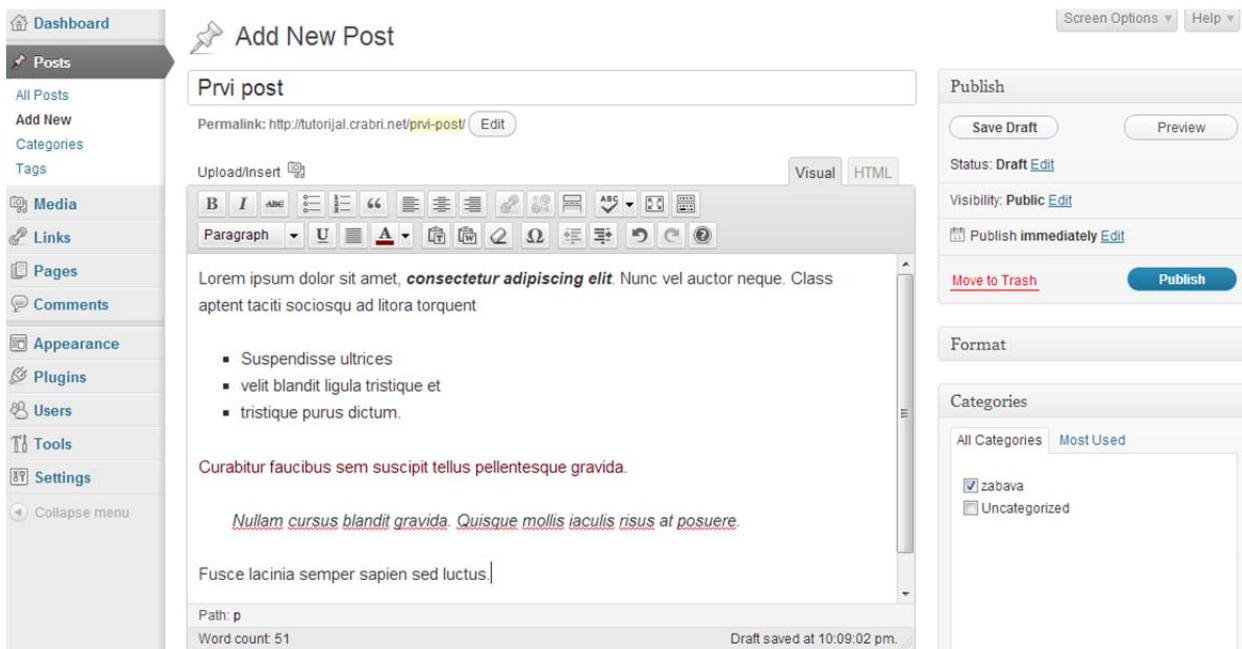
- statičnu stranicu (page) i
- članak (post).

Sam članak ili stranica naravno mogu imati slike, video zapise, razna oblikovanja. Jednom napisan članak ili stranica mogu se iznova urediti, doraditi, spremati za buduće objavljivanje ili naravno obrisati. Ukoliko je vaša uloga drugačija od administratorske imat ćete prava sukladno ranijem opisu.

2.5. Unos novog posta (add new post)

Kako biste dodali novi post, u izborniku odaberite **Postovi** (posts), a zatim **Dodaj novi** (add new). Pred vama će se otvoriti prozor kao na slici. Dodajte: nalov, sadržaj,... uredite tekst članka prema želji. Za spremanje stisnite gumbić **Objavi** (publish). Uočite da se iznad gumba publish nalazi dio u kojem možete klikom na **Uredi** (edit) podesiti datum objave vašeg članka. Ovo je osobito korisno ako unaprijed napišete neki članak koji ćete objaviti u budućnosti jer zbog nekog razloga tada nećete moći napisati članak.

Za probu izgleda sam stranice, ako ne želite koristiti stvarni tekst, možete koristiti Lorem ipsum tekst dostupan na <http://www.lipsum.com>. Taj tekst koristi se već stoljećima kao probni tekst u tiskarskoj industriji, a pojavom digitalnog tiska počinje se koristiti i u web okruženju.

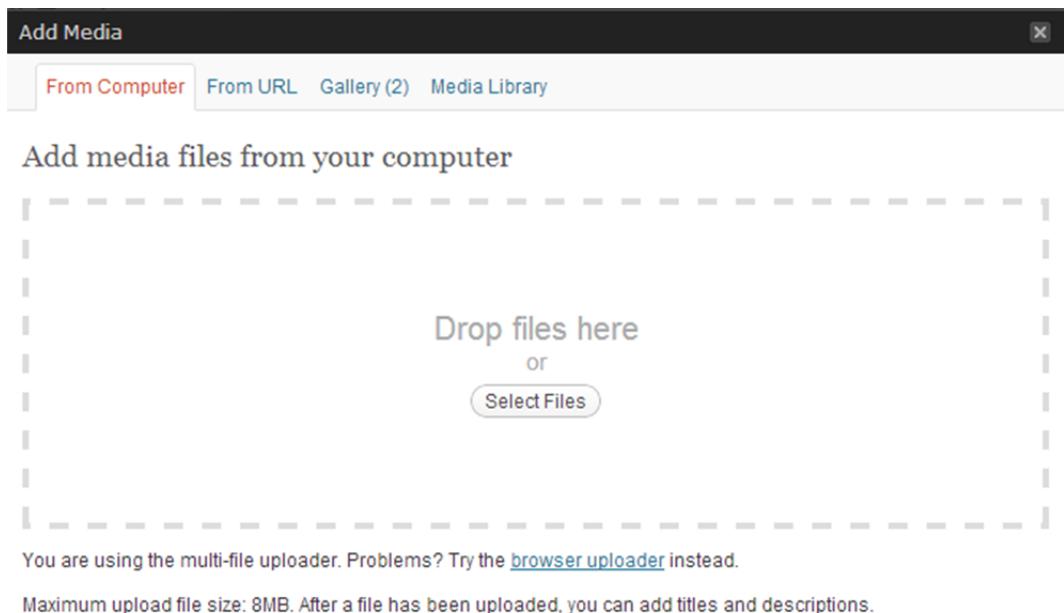

Slika 4. Dodavanje novog članka (posta)

Osim samog sadržaja članka možete odabrati i kategoriju unutar koje će se objaviti vaš članak kroz polje **Kategorije** (Categories) desno od samog članka. Ukoliko kategorija ne postoji, možete jednu ili više njih dodati i kroz spomenuto polje Kategorije s desne strane. Kategorije možete kreirati ranije kroz stavku **Kategorije** (Categories) u izborniku Posts.

2.6. Kako dodati sliku, video ili neki drugi multimedijalni dokument?

Kako biste dodali neki od multimedijalnih dokumenata (osobito slike) postavite cursor na mjesto na koje želite postaviti sliku te u alatnoj traci kliknite gumb **Dodaj medij** (add media). U dodatnom prozoru, možete odabratи datoteku s vašeg računala, s neke URL adresе, Gallery (datoteke koje ste ranije prenijeli u WordPress u obliku automatske galerije) ili Media Library (pojedinačna datoteka koju ste ranije unijeli)

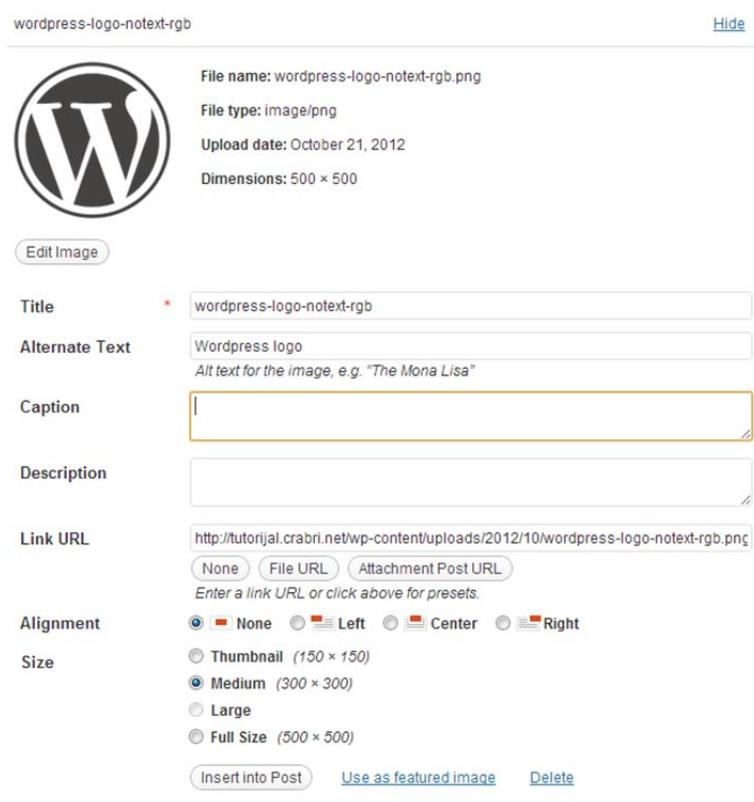

Slika 5. Dodavanje multimedije

Samо kao napomena, ukoliko prenosite datoteke sa Vašeg računala gledajte da nisu prevelike (preteške) jer takve slike nisu fora, a i sam WordPress ima ograničenje od 2MB. Kvalitetniju sliku, eventualno stavite za download.

Slika 6. Dodavanje slike (2)

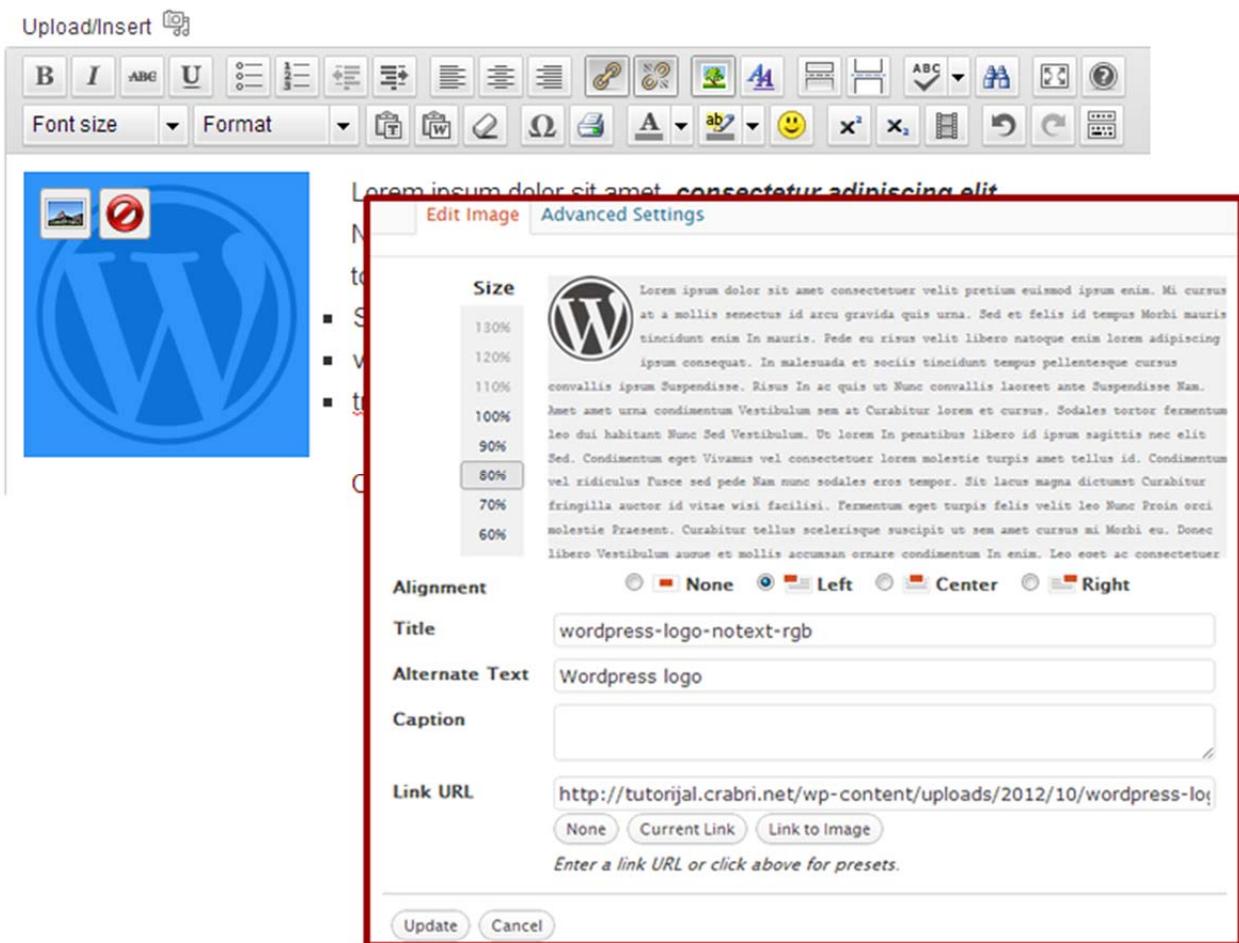
Pretpostavit ћu da želite dodati sliku iz vaše galerije. Odaberite Media Library, te unutar njega sliku koju želite ubaciti.

Slika 7. Dodavanje slike (3)

Ponovno radi SEO priče, bilo bi dobro unijeti **Naslov** (Title) slike, te **Alternativni tekst** (Alternative Text). **Natpis** (caption) je tekst ispod sam slike. Sliku možete poravnati u ravnini sa *tekstom* (none), *lijevo* (left), *desno* (right) ili u *sredini* (center). Jednako tako, možete odabrati i veličinu slike unutar članka. Sve ove postavke možete mijenjati i kasnije Kada ste zadovoljni odabranim i podešenim kliknite na **umetni u članak** (insert into Post).

Opcija **Koristi kao istaknuto sliku** (Use as featured image) omogućuje vam da odabranu sliku ubacite na slider na vašoj stranici. Slider je područje koje neke teme imaju pri vrhu stranice te se u njemu izmjenjuju slike.

Slika 8. Izmjena svojstava slike

Ukoliko naknadno želite editirati sliku, kliknite na sliku te će se pojaviti dvije ikonice, jedna za uređivanje, druga za brisanje slike. Ukoliko ste kliknuli na ikonicu za uređivanje pojavit će se okvir kao na slici iznad, unutar kojega možete urediti poravnavanje i ostale ranije spomenute stvari, a još poneku ukoliko odaberete **Napredne postavke** (Advanced Settings).

Slično kao slike, možete dodati i ostale elemente.

2.7. Izmjena postojećih sadržaja

Kako biste mogli mijenjati sadržaj ranije napisanih članaka odaberite Posts, te stanite iznad članka koji želite doraditi ili izmijeniti. Opcija **Edit** (Uredi) omogućava otvaranje cijelog članka, kao kad ste ga pisali. Za brze izmjene koristite **Brzo uređivanje** (Quick Edit). **Smeće** (Trash) briše vaš članak dok sa opcijom **Pogledaj** (View) možete pogledati članak.

The screenshot shows the WordPress Posts dashboard. At the top, there are buttons for 'Screen Options' and 'Help'. Below that, a search bar labeled 'Search Posts' is present. The main area displays a table with two items. The columns are: Title, Author, Categories, Tags, and Date. The first post, 'Prvi post', was written by 'tutor' and is categorized under 'zabava'. The second post, 'Hello world!', was also written by 'tutor' and is uncategorized. Both posts were published 1 hour ago. There are also 'Edit', 'Quick Edit', and 'View' links for each post.

Slika 9. Izmjena postojećeg članka

Ukoliko želite napraviti manje promjene, no ne sadržajno već tehnički odaberite Brzo uređivanje:

The screenshot shows the 'Quick Edit' modal for the 'Hello world!' post. It includes fields for 'Title' (Prvi post), 'Slug' (prvi-post), 'Date' (10-Oct 21, 2012), 'Password' (Private), and dropdowns for 'Categories' (Uncategorized, zabava) and 'Tags'. Advanced settings include 'Allow Comments' (checked), 'Allow Pings' (checked), 'Status' (Published), 'Make this post sticky' (unchecked), and 'Format' (Standard). A 'Cancel' button and an 'Update' button are at the bottom. The background shows the original list of posts with the 'Hello world!' post selected.

Slika 10. Izmjena postojećeg članka – Brzo uređivanje

Kroz ovaj prozor možete promijeniti naslov, odabrati kategorije, promijeniti datum objave ili dodati lozinku (password) ukoliko želite da vaš članak bude dostupan samo onima koji znaju lozinku za čitanje samog članka. Ukoliko opcija **Privatno** (Private) bude upaljena, članak se neće pokazati na naslovnicama, niti će igdje kroz sustav biti dostupan ukoliko osoba nema adresu samog članka. Jednako tako možete dozvoliti ili zabraniti komentare. Ukoliko ne želite da ispod vaših članaka ili stranica bude moguće komentiranje, onemogućite isto tako da maknete kućicu s kućice **Dozvoli komentare** (Allow comments). Za kraj potvrdite odabranom klikom na **Ažuriraj** (Update).

Da ste odabrali opciju Uredi, nakon željenih izmjena također biste ažurirali sadržaj.

Ove upute služe samo za prikaz osnovne funkcionalnosti WordPress sustava i korištenje istog u svrhu objavljuvanja novih članaka i/ili stranica. Upute se **ne smiju** prodavati i mogu se slobodno dijeliti. Ipak **niti jedan** njihov dio (slike, tekst...) **NIJE DOZVOLJENO** koristiti u bilo kakve komercijalne svrhe bez dozvole autora: craibri.webdevelop@gmail.com. Za besplatno korištenje molim da se navede izvor odakle su upute preuzete.

Ukoliko ste neki post izbrisali greškom, ne morate se bojati. Odaberite opciju **smeće** (Trash) i klikom na **Vrati** (Restore) vratite članak.

The screenshot shows the WordPress admin interface for the 'Trash' section. At the top, there are buttons for 'All (2)', 'Published (2)', and 'Trash (1)'. Below the header are various filtering and search options. A table lists the single item in the trash:

Title	Author	Categories	Tags	Date
Moj prvi post	tutor	Uncategorized	No Tags	9 hours ago Last Modified

Below the table, there are links for 'Restore' and 'Delete Permanently'.

Slika 11. Vraćanje obrisanog članka

2.8. Dodavanje i uređivanje stranica.

Kao što je već rečeno, stranice su „statični“ dijelovi. Najčešće se koriste za sadržaje koji se rijetko mijenjaju, poput stranice kontakta, stranice „o nama“ i sl. Da biste dodali novu stranicu iz izbornika odaberite **Stranice** (pages) te **Dodaj novu** (Add new).

The screenshot shows the 'Add New Page' screen. The main area contains a title 'Moja stranica', a permalink, and a rich text editor with a toolbar. The content area contains some sample text and a visual representation of its structure. On the right side, there are several panels: 'Publish' (with 'Save Draft', 'Preview', and 'Publish' buttons), 'Page Attributes' (with 'Parent' set to '(no parent)', 'Template' set to 'Default Template', and 'Order' set to '0'), and 'Featured Image' (with a 'Set featured image' link). A note at the bottom right says 'Need help? Use the Help tab in the upper right of your screen.'

Slika 12. Dodavanje nove stranice

Uređivanje stranice radi se na isti način kao i kod članaka, no ima nešto manje opcija (nema kategorija, oznaka...). Nakon što ste upisali naslov i sadržaj stranice, pod stavkom **svojstva stranice** (pages attributes) odaberite poziciju u izborniku: za objavu u glavnom izborniku odaberite **nema matičnog** (no-parent), a za podstavku nekog izbornika odaberite tu stavku. Pod **poredak** (order) odaberite poziciju u samom izborniku. O je najviša stavka ili krajnja lijeva stavka, a kako s brojka povećava tako se stavka unutar izbornika spušta dolje ili pomiče u desno (ovisno o tome da li je izbornik vertikalni ili horizontalni).

Za kraj **objavi** (publish) i vaša stranica je postala aktivna i dostupna putem izbornika.

Ove upute služe samo za prikaz osnovne funkcionalnosti WordPress sustava i korištenje istog u svrhu objavljivanja novih članaka i/ili stranica. Upute se **ne smiju** prodavati i mogu se slobodno dijeliti. Ipak **niti jedan** njihov dio (slike, tekst...) **NIJE DOZVOLJENO** koristiti u bilo kakve komercijalne svrhe bez dozvole autora: craibri.webdevelop@gmail.com. Za besplatno korištenje molim da se navede izvor odakle su upute preuzete.

3. POPIS SLIKA

Slika 1. Prozor za prijavu u WordPress	4
Slika 2. Nadzorna ploča WordPressa	5
Slika 3. Widgeti – pomoćni programčići	6
Slika 4. Dodavanje novog članka (posta)	8
Slika 5. Dodavanje multimedije	9
Slika 6. Dodavanje slike (2)	9
Slika 7. Dodavanje slika (3)	10
Slika 8. Izmjena svojstava slike	11
Slika 9. Izmjena postojećeg članka	12
Slika 10. Izmjena postojećeg članka – Brzo uređivanje	12
Slika 11. Vraćanje obrisanog članka	13
Slika 12. Dodavanje nove stranice	13

4. SADRŽAJ

1. UVOD	2
1.1. Što je WordPress?.....	2
1.2. Zašto koristiti WordPress?.....	2
1.3. Postoji li kvaka?	3
1.4. Za kraj uvoda	3
2. KORIŠTENJE WORDPRESS SUSTAVA	4
2.1. Spajanje na sustav WordPressa.....	4
2.2. Nadzorna ploča.....	5
2.3. Korisničke uloge u Wordpressu	7
2.4. Dodavanje novih sadržaja.....	8
2.5. Unos novog posta (add new post).....	8
2.6. Kako dodati sliku, video ili neki drugi multimedijalni dokument?	9
2.7. Izmjena postojećih sadržaja	12
2.8. Dodavanje i uređivanje stranica.	13
3. POPIS SLIKA.....	14
4. SADRŽAJ.....	14